

Ruoka-avun tilannekatsaus nro. 7

Ruoka-apu.fi

KIRKKOPALVELUT

Sisällysluettelo

Lyhyesti	1
1 Johdanto.....	2
2 Ruoka-apu Suomessa.....	3
3 Tilannekatsauksen laatiminen ja aineiston kuvaus.....	3
3.1 Kyselyn vastaajat.....	3
3.2 Ruoka-aputoiminnan kuvaus	4
4 Ruoka-avun seuranta	5
4.1 Seurantatietojen kerääminen	5
4.2 Ruoka-aputapahtumat ja asiakaskohtaamiset.....	6
4.3 Ruoka-avun laajuutta täydentävät tiedot.....	6
5 Ruoka-avun asiakkaat ja asiakasmäärien kehitys	6
5.1 Asiakasmäärän kehitys.....	6
5.2 Asiakasmäärän kehitykseen liittyvät huomiot.....	7
6 Ruoka-avun resurssit.....	10
6.1 Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuus.....	10
6.1.1 Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuden kehityskulku	10
6.1.2 Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuteen liittyvät huomiot	11
6.2 Ruoka-avun henkilöresurssit.....	13
6.2.1 Työllisyyspalveluiden siirtyminen kunnille.....	14
6.3 Ruoka-avun rahoitus	15
6.3.1 Ruoka-avun valtionavustus	16
6.4 Yhteistyö ruoka-aputoiminnassa	17
7 Ajankohtaiset huomiot	18
Lähteet	20
Tilannekatsauksen kokoamiseen osallistuneet organisaatiot ja yhteisöt.....	21

Lyhyesti

Ruoka-avun tilannekatsaukset kokoavat vuosittain sähköisen kyselyn avulla ajankohtaista tietoa ruoka-avun kentältä. Maalis-huhtikuussa 2026 toteutettuun kyselyyn vastasi yhteensä 330 Ruoka-apu.fi-verkkopalveluun rekisteröitynyttä ruoka-aputoimijaa. Vastaajat edustivat järjestöjä, seurakuntia, kuntia, hyvinvointialueita ja hävikkiterminaleja. Katsauksen kysely kattaa arviolta 30–50 prosenttia Suomen ruoka-aputoimijoista, ja tämä tilannekatsaus antaa laajan valtakunnallisen kuvan ruoka-avun tilanteesta ympäri Suomen.

Katsauksen keskeinen havainto on ruoka-avun tarpeen jatkuva kasvu. Vastaajista 71 prosenttia kertoi asiakasmääriensä kasvaneen vuoden 2025 aikana. Ruoka-avun tarve kasvoi erityisesti lapsiperheiden, maahanmuuttaneiden ja kansainvälisten opiskelijoiden joukossa. Ruoka-apuun turvautumisen taustalla vaikuttivat muun muassa leikkaukset sosiaaliturvaan, huono työllisyystilanne ja elinkustannusten nousu. Samalla yksittäisten asiakkaiden tilanteiden kuvattiin vaikeutuneen ja avuntarpeen syventyneen.

Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuus heikkeni edellisvuosien tapaan. Vastaajista 59 prosenttia kertoi jaettavan ruuan määrän vähentyneen vuonna 2025. Kauppojen tehostuneet hävikin vähentämistoimet vähensivät kaupoista saatavan hävikkiruuan määrää. Hävikin vähentymistä onnistuttiin osittain paikkaamaan ostoruualla tai koulujen ja suurkeittiöiden ylijäämäruualla. Useat vastaajat kertoivat tilanteista, joissa ruokaa ei riitä kaikille tarvitseville. Usean vuoden kehitys, jossa asiakasmäärät kasvavat ja jaettavan ruuan määrä vähenee, jatkuu edelleen tämän tilannekatsauksen perusteella.

Kyselyyn vastanneet ruoka-aputoimijat järjestivät vuoden 2025 aikana yhteensä noin 35 000 ruoka-aputapahtumaa. Ruoka-apu.fi:ssä ilmoitettiin noin 40 000 tapahtumaa, ja raportoitujen tietojen perusteella ruoka-aputapahtumissa oli vuonna 2025 ainakin 813 746 kohtaamista. Kohtaamisia ruoka-avussa oli vuonna 2025 arviolta 2–3 miljoonaa. Ruoka-apua tarvitsee arviolta 200 000 ihmistä vuosittain.

Kokonaisuudessaan tilannekatsaus osoittaa, että ruoka-apu on yhä tärkeämpi osa suomalaista turva-verkkoa. Samalla avun tarpeen kasvun ja toiminnan resurssien heikkenemisen välinen ristiriita muodostaa yhden ruoka-apukentän keskeisimmistä haasteista.

1 Johdanto

Ruoka-avun tilannekatsauksia on julkaistu vuodesta 2020 alkaen. Ne kokoavat tietoa suomalaisesta ruoka-aputoiminnasta ja siinä tapahtuneista muutoksista. Tämä katsaus kuvaa vuoden 2025 tilannetta ja muutoksia. Ruoka-apu.fi:n tilannekatsaus on tällä hetkellä ainoa valtakunnallinen ruoka-avun tilannetta yli organisaatiorajojen säännöllisesti kartoittava selvitys.

Tilannekatsaus perustuu ruoka-aputoimijoille tehtyyn kyselyyn, Ruoka-apu.fi-palvelun tilastoihin sekä ruoka-aputoiminnan havainnointiin ja ruoka-avun parissa tehtävään verkostotyöhön. Kysely lähetettiin maaliskuussa 2026 yhteensä 1263 Ruoka-apu.fi-palveluun rekisteröityneelle käyttäjälle. Ajanjakso 9.3.–7.4.2026 kyselyyn vastasi 330 ruoka-aputoimijaa eri puolilta Suomea. Vastaajamäärä oli suurin ruoka-avun tilannekatsausten historiassa. Vastaajat edustivat järjestöjä, yhdistyksiä, seurakuntia, hävikkiterminaleja sekä kuntia ja hyvinvointialueita. Kyselyyn vastasi sekä vapaaehtoisia että palkattuja työntekijöitä. Kyselyyn oli mahdollista vastata suomeksi ja ruotsiksi.

Tilannekatsaus ei kata neljännen sektorin ruoka-aputoimintaa, joka toimii pääosin sosiaalisen median eri alustoilla tai naapuriapuna. Mukana ei ole myöskään ruoka-aputoimijoita, jotka eivät ole rekisteröityneet Ruoka-apu.fi:hin. Tämän takia vastauksia ei voi sellaisenaan yleistää koskemaan kaikkea Suomen ruoka-aputoimintaa, mutta tilannekatsaus antaa laajan, valtakunnallisen kuvan Suomessa toteutettavan ruoka-avun tilanteesta.

Katsauksen aluksi esitellään sen toteutusta ja aineistoa. Tämän jälkeen kuvataan ruoka-aputoimintaa ja sen seurantaa sekä asiakasmäärien kehitystä vuonna 2025. Luvussa 6 käsitellään ruoka-avulle välttämättömiä resursseja: hävikkiruuan riittävyyttä, henkilöresursseja, ruoka-avun rahoitusta sekä yhteistyötä. Luvussa 7 tuodaan esiin vastaajien ajankohtaisia huomioita. Luvuissa 5–7 tekstissä on kursoriivilla erotettuja sitaatteja kyselyvastauksista. Tilannekatsauksen lopussa on luettelo kyselyyn vastanneista organisaatioista ja yhteisöistä.

Tilannekatsauksen on koonnut Ruoka-apu.fi ja kirjoittanut hankepääällikkö Laura Kumpuniemi.

Kiitos kaikille tilannekatsauksen koostamiseen osallistuneille ruoka-aputoimijoille. Lisäksi kiitämme Suomen Punaisen Ristin ruoka-avun koordinaation kehittämishankkeen Niklas Vaalgamaata ja Tuula Sundmania sekä Helsingin yliopiston yliopistonlehtori Tuomo Laihialaa asiantuntevista kommentteistaan tilannekatsauksen sisällöstä.

[Ruoka-apu.fi](https://ruoka-apu.fi) on valtakunnallinen ruoka-apua etsivien ja sitä järjestävien verkkopalvelu. Palvelusta ruoka-apua etsivä löytää ruoka-aputapahtumia ja ruoka-apua järjestävä saa tietoa ja tukea toimintaansa. Ruoka-apu.fi tukee toimijoiden välistä yhteistyötä ja toiminnan kehittämistä sekä ruoka-avun tiedolla johtamista. Toimintaa hallinnoi Kirkkopalvelut ry ja rahoittaa STEA.

Viittaussuositus: Ruoka-apu.fi (2026). Ruoka-avun tilannekatsaus nro 7. Kirkkopalvelut ry.

2 Ruoka-apu Suomessa

Ruoka-avulla tarkoitetaan hyväntekeväisyys- ja avustustoimintaa, jossa ihmisille luovutetaan ruokaa elintarvikkeina tai valmiina aterioina. Nykymuotoinen ruoka-apu sai alkunsa 1990-luvun laman aikana. Tuolloin ajatuksena oli, että ruoka-apu toimii väliaikaisena apuna ihmisille, jotka olivat taloustilanteen vuoksi vaikeassa tilanteessa. Ruoka-avusta on kuitenkin tullut monelle pysyvä tuki arjessa selviytymiseen.

Ruoka-apua on tutkittu, kartoitettu ja kehitetty vuosien varrella paljon. Ruoka-apua jakavia tahoja arvioitiin vuonna 2019 olevan vähintään tuhat (mm. Valkoniemi 2019). Tuon jälkeen ruoka-aputoimijoita ovat haastaneet hävikkiruuan jatkuva väheneminen, rahoituksen muutokset ja EU-ruoka-avun muuttuminen elintarvikkeiden jakamisesta maksukortteja jakaviksi ESR+-hankkeiksi.

Ruoka-apu.fi:ssä on rekisteröitynyt hieman yli 800 ruoka-aputoimijaa, jotka ovat joskus ilmoittaneet ruoka-aputapahtumia. Vuonna 2025 aktiivisia ruoka-aputoimijoita oli 506, mikä vastaa noin 63 prosenttia palveluun rekisteröityneistä ja tapahtumia ilmoittaneista toimijoista. Nämä toimijat tarjosivat vuonna 2025 ruoka-apua 183 kunnan alueella. Näiden lisäksi SPR:n ruoka-avun koordinaation kehittämishankkeen selvitys löysi 61 kuntaa, joiden alueella on yksi tai useampi ruoka-aputoimija, joka ei ilmoittanut tapahtumia Ruoka-apu.fi:ssä selvityksen tarkastelujaksolla joulukuun 2024 ja marraskuun 2025 välillä (Konttinen 2026b). Koko vuoden 2025 tarkastelussa ruoka-apua oli tarjolla yhteensä 236 kunnan alueella.

Tarkkaa tietoa ruoka-aputoimijoiden määrästä ei ole olemassa. Viime vuonna aktiivisia ruoka-aputoimijoita oli Ruoka-apu.fi-tilastojen ja kuntaselvityksen perusteella vähintään 559. Myös niissä kunnissa, joista tapahtumia on ilmoitettu Ruoka-apu.fi:hin, voi toimia muita ruoka-aputoimijoita, jotka eivät käytä palvelua. Näitä toimijoista ei ole tehty selvitystä.

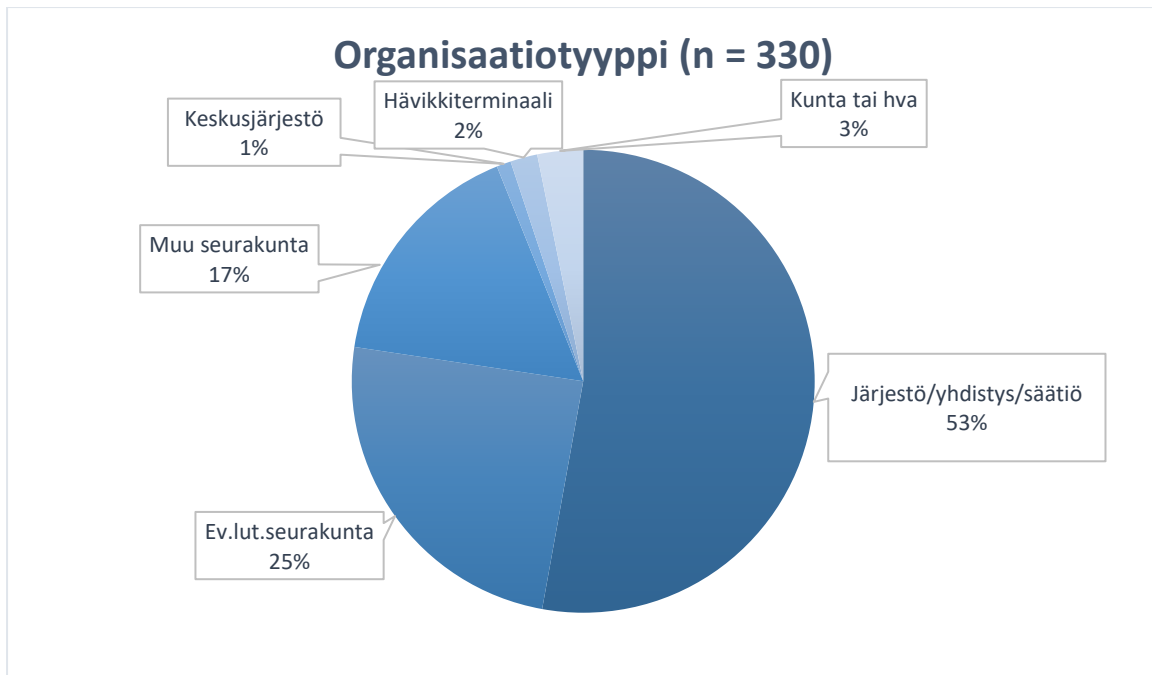
Ruoka-apu.fi:n ja Luonnonvarakeskuksen hävikkiterminaaliselvityksessä hävikkiterminaalien verkostoissa toimi 418 ruoka-aputoimijaa. Ruoka-apu.fi:n tilastoista löytyy tapahtumailmoituksia 266 toimijalta hävikkiterminaalien toiminta-alueiden ulkopuolelta. Kuntaselvityksen (ks. ed.) toimijat mukaan lukien ruoka-aputoimijoita olisi noin 740.

Tämänhetkinen arvio ruoka-aputoimijoiden määrästä on tässä esitettyjen lukujen perusteella välillä 700–1000. Tilannekatsauksen kyselyn vastaukset kattavat tämän perusteella 31–55 prosenttia kaikista Suomen ruoka-aputoimijoista.

3 Tilannekatsauksen laatiminen ja aineiston kuvaus

3.1 Kyselyn vastaajat

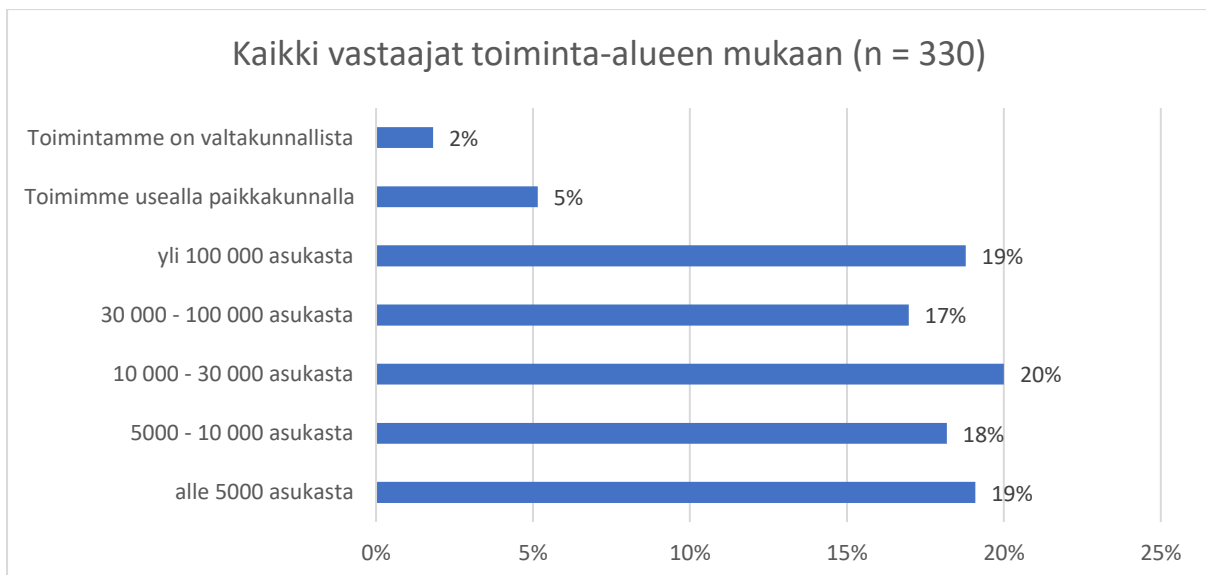
Ruoka-apu.fi:n rekisteröityneille käyttäjille maaliskuussa 2026 lähetettyyn kyselyyn vastasi 330 ruoka-aputoimijaa, joista 53 prosenttia edusti järjestöjä, säätiöitä ja yhdistyksiä, 25 prosenttia evankelis-luterilaisia seurakuntia, 17 prosenttia muita seurakuntia sekä kuusi prosenttia ruoka-avun verkostoja, kattojärjestöjä, hävikkiterminaaaleja ja kuntia. Vastaajista 47 prosenttia toimi ruoka-avussa vapaaehtoisena, 49 prosenttia palkattuna työntekijänä ja neljä prosenttia muussa tehtävässä, esimerkiksi ruoka-avun valtionavustushankkeen koordinaattorina.

Kuva 1. Kaikki vastaajat organisaatiotyyppin mukaan (n = 330)

Kyselyn vastaajat edustivat 166 järjestöä, yhdistystä tai säätiötä, 77 evankelis-luterilaista seurakuntaa, 52 muuta seurakuntaa, kuutta hävikkiterminalia tai logistiikkakeskusta, kolmea keskusjärjestöä sekä kymmentä kuntaa tai hyvinvointialuetta (Kuva 1). Yhteensä vastaajat edustivat 314 eri tahoa.

Vastaajat järjestivät ruoka-aputoimintaa niin pienillä, keskisuurilla kuin suurillakin paikkakunnilla (kuva 2). Osa vastaajista toimi valtakunnallisesti (n = 6) tai usealla paikkakunnalla (n = 17). Vastaajista 307 toimi paikallisesti yhden kunnan alueella.

Kuva 2. Kaikki vastaajat toiminta-alueen mukaan (n = 330)

3.2 Ruoka-aputoiminnan kuvaus

Kyselyssä pyydettiin kertomaan, millaista ruoka-aputoimintaa vastaajan organisaatio toteuttaa. Vastaajan oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Vastaajien ruoka-aputoiminta koostui pääasiassa ruokakassien jakamisesta (65 %) ja yhteisöruokailuista (50 %). Kolmanneksi yleisintä oli aineellisen avun ESR+-hankkeiden maksukorttien jakaminen (42

%). Lisäksi vastaajat jakoivat koulujen ylijäämäruokaa (24 %) ja muuta ravitsemispalvelujen ylijäämäruokaa (17 %). Vastaajat jakoivat myös muita lahjakortteja (22 %) ja maksuosoituksia (16 %). Osa vastaajista piti hävikkikauppaa (2 %). Edellisvuoteen verrattuna ruoka-aputoiminnan muodot olivat samalla tasolla, mutta yhä suurempi osa vastaajista ilmoitti jakavansa ESR+-hankkeiden maksukortteja tai muita lahjakortteja.

Seitsemällä prosentilla vastaajista ei ollut omaa ruoka-aputoimintaa, vaan he tukivat muita ruoka-aputoimijoita muun muassa logistiikassa, oheistoiminnoissa, yhteistyössä ja toiminnan kehittämisessä. Kahdeksalla prosentilla vastaajista oli muuta toimintaa, kuten rahoituksen hallinnointia, kahvilan pitämistä, leipäjakelua sekä pop up -tapahtumia. Kaksi vastaajaa ilmoitti, ettei heillä ollut lainkaan ruoka-aputoimintaa.

Ruoka-apu.fi:n tilastojen mukaan suurin osa Ruoka-apu.fi:ssä ilmoitetuista ruoka-aputapahtumista on ruokakassien jakoa (42 %) tai yhteisöllisiä aterioita (39 %, sis. mm. lounas tai aamiainen). Ruoka-annoksia jaettiin noin 25 prosentissa ilmoitetuista tapahtumista. ESR+-korttien jakoa ei tilastoida tapahtumamuotona sivustolla. Ruoka-apumuotojen yleisyys tilannekatsaukseen vastanneiden toimijoiden keskuudessa näkyy myös Ruoka-apu.fi:n tapahtumatilastoissa.

Ruoka-avussa kohdataan ihmisiä monella eri tavalla. Vastaajista 77 prosenttia kertoi järjestävänsä ruoka-avun ohessa muuta toimintaa. Loput 23 prosenttia ilmoittivat, että toiminta keskittyy vain ruoka-apuun. Ruoka-avun lisäksi vastaajien (n = 254) toimintaan kuuluivat muun muassa ajanvietto ja keskusteluapu (56 %), neuvonta ja ohjaus (53 %), hengellinen toiminta (36 %), ryhmätoiminta (29 %) sekä työllisyyttä edistävä toiminta (22 %). Ruoka-aputoiminnan ja sen verkostoyhteistyön kehittämistä ja kouluttamista oli 16 prosentilla vastaajista. Vastaajista 11 prosenttia kertoi tarjoavansa jalkautuvia sosiaali- ja terveyspalveluita.

Vastaajista 14 prosenttia kertoi järjestävänsä myös muuta kuin kyselyn valmiissa vastausvaihtoehdoissa mainittua toimintaa. Tällaista toimintaa olivat muun muassa digiohjaus, eri toimijoiden tietoisuus, kirppistoiminta, vaatejakelu, keittokurssit, asuntojen vuokraaminen asunnottomille, tulkkausapu, vapaaehtoistoiminta, terveysneuvonta ja vertaistuki.

Kaikkien toimintamuotojen vastaajaosuudet laskivat edellisvuoden kyselyyn verrattuna. Eniten väheni ajanviettomahdollisuuksien ja keskusteluavun, neuvonnan ja ohjauksen sekä työllisyyttä edistävän toiminnan tarjoaminen.

4 Ruoka-avun seuranta

4.1 Seurantatietojen kerääminen

Kyselyssä kartoitimme, millaista seuranta ruoka-aputoimijat tekivät toiminnastaan. Kysyimme, kerääkö ruoka-aputoiminnasta seurantatietoja, ja pyysimme kertomaan lukuja ruoka-aputapahtumien ja niihin osallistuneiden henkilöiden määristä sekä koko vuoden aikana syntyneistä kohtaamisista. Kysymysten tavoitteena oli muodostaa kuvaa ruoka-aputoiminnan laajuudesta valtakunnallisesti. Tämän lisäksi ruoka-aputoiminnan laajuutta voidaan tarkastella Ruoka-apu.fi:n ruoka-aputapahtumia koskevien tilastojen valossa.

Tilannekatsauksen kyselyn vastaajista 87 prosenttia (n = 330) kertoi keräävänsä seurantatietoja. Seurantaa ei tehnyt 13 prosenttia vastaajista. Toiminnan seuranta teki sama prosenttiosuus vastaajista kuin vuotta 2024 koskeneessa kyselyssä. Vastaajista 258 raportoi tarkemmin vuoden 2025 tapahtumajakoja kohtaamistilastojaan. Jos samasta organisaatiosta oli vastannut useampi henkilö ja heidän ilmoittamansa luvut poikkesivat toisistaan, luvuista laskettiin keskiarvo. Lukuja saatiin näin 250 eri organisaatiolta. Vastauksissa oli mukana myös joitain epäuskottavia lukuja, jotka jätettiin pois kokonaistarkastelusta. Vastausten perusteella muodostuva kuva ruoka-avusta on suuntaa antava, sillä valtakunnallisia ruoka-avun seurantatietoja ei kerätä systemaattisesti.

4.2 Ruoka-aputapahtumat ja asiakaskohtaamiset

Kyselyyn vastanneet toimijat järjestivät noin 35 000 ruoka-aputapahtumaa, joissa syntyi noin kaksi miljoonaa asiakaskohtaamista. Tämä tarkoittaa lähes 40 000 kohtaamista viikossa. Yhdessä ruoka-aputapahtumassa toteutui keskimäärin noin 60 kohtaamista.

Kyselyaineiston lisäksi ruoka-aputoimijat ilmoittivat Ruoka-apu.fi:ssä vuonna 2025 noin 40 000 tapahtumaa. 190 ruoka-aputoimijaa raportoi tiedot 12 177 tapahtumasta niiden järjestämisen jälkeen. Kohtaamisten määrä ilmoitettiin 11 511 tapahtumaraportissa, joissa kirjattiin yhteensä 813 746 asiakaskohtaamista. Raportoiduissa tapahtumissa oli siten keskimäärin noin 71 kohtaamista tapahtumaa kohden. Asiakaskohtaamisten todellinen kokonaismäärä on suurempi, sillä tapahtumista raportoitii vain noin 29 prosenttia.

Tilannekatsauksen ja sivuston tilastotiedon perusteella voidaan siis sanoa, että ruoka-aputapahtumia on järjestetty vuonna 2025 ainakin 40 000, ja yhdessä ruoka-aputapahtumassa on tapahtunut keskimäärin 60–70 asiakaskohtaamista. Jos kyselyssä esitetyt arviot ja Ruoka-apu.fi:ssä raportoidut tapahtumat kuvaavat kohtuullisesti kaikkia ilmoitettuja tapahtumia, niissä syntyi vuoden aikana arviolta 2–3 miljoonaa asiakaskohtaamista. Ruoka-avussa asiointi on pääosin anonyymia eikä yksittäisten ihmisten tietoja ei tilastoida, minkä vuoksi asiakasmäärät kuvaavatkin parhaiten kohtaamisten määrää ruoka-avun tapahtumissa.

4.3 Ruoka-avun laajuutta täydentävät tiedot

Ruoka-avun kokonaiskuvaa täydentävät aineellista apua koskevat tiedot. Aineellisen avun ESR+-rahoitteisissa hankkeissa jaetaan 40 euron maksukortteja elintarvikkeiden ja perushyödykkeiden hankintaan. Tätä tilannekatsausta varten pyysimme aineellisen avun hankkeilta tietoja vuonna 2025 jaettujen maksukorttien määrästä. Saimme tiedon kuudelta vuonna 2025 toimineelta hankkeelta, joissa jaettiin lähes 92 000 maksukorttia, joista hyötyi lähes 162 000 henkeä. Tämä luku kattaa myös korttien vastaanottajien perheenjäsenet ja voi sisältää samoja henkilöitä, sillä korttien jako on pääosin anonyymiä. Korttien määrää ei tilastoida hankkeissa vuositasona, joten jaettujen korttien määrä vuodelle 2025 on valistunut arvio.

Lisäksi Ruoka-apu.fi-sivustolla vieraili vuoden 2025 aikana 136 685 eri kävijää, joista Ruoka-apu.fi:ssä tehdyn kävijäkyselyn mukaan 83,5 prosenttia eli yli 114 000 henkilöä oli etsimässä tietoa ruoka-avusta itselleen tai toiselle henkilölle.

Ruoka-apuun turvautuvien eri henkilöiden määrää ei nykyisillä seurantatiedoilla voida laskea täsmällisesti. Lukuja ei voida laskea yhteen, sillä samat ihmiset voivat sisältyä useaan tietolähteeseen. Aiemmin Suomessa on arvioitu olevan vuosittain noin 100 000–200 000 ruoka-apuun turvautuvaa ihmistä. Viimeisimmän arvion mukaan (Zitting & Kainulainen 2023) ruoka-apua tarvitsevien ihmisten määrä olisi koronapandemian myötä noussut 200 000 henkilöön. Uusimmat tiedot toiminnan laajuudesta ja avun tarpeen kasvusta tukevat näkemystä siitä, että määrä voi nykyisin olla aiempien arvioiden ylärajalla eli 200 000 henkilöä tai sitä enemmän.

5 Ruoka-avun asiakkaat ja asiakasmäärien kehitys

Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan asiakasmäärän kehitystä vuonna 2025. Vastaajat saivat tarkentaa vastauksiaan kertomalla asiakkaiden määrään liittyvistä huomioista ja niihin vaikuttavista tekijöistä.

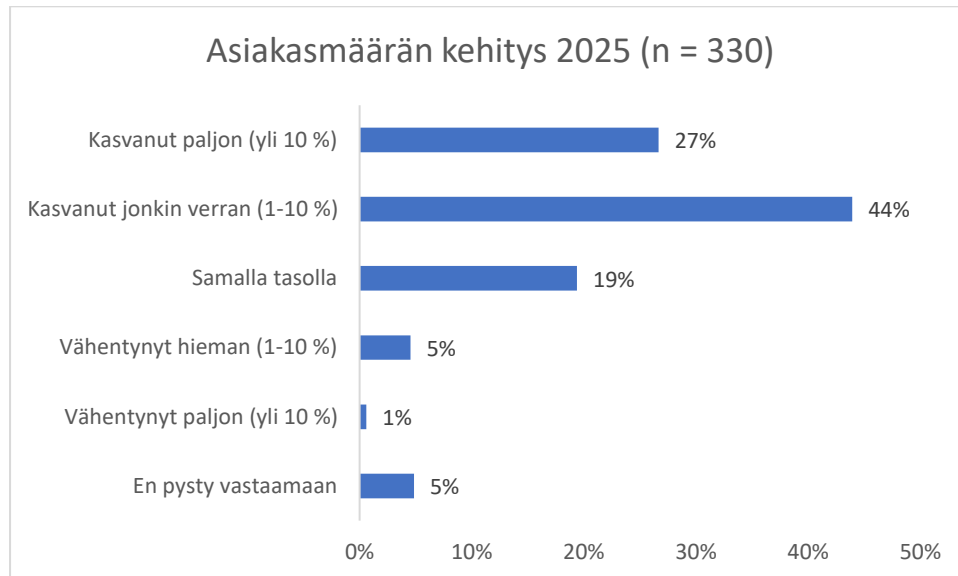
5.1 Asiakasmäärän kehitys

Kyselyn mukaan ruoka-avun asiakasmäärä on edelleen jatkanut kasvuaan. Vastaajista (n=330) 71 prosenttia kertoi asiakasmääränsä kasvaneen vuonna 2025 (Kuva 3). 27 prosenttia vastaajista kertoi asiakasmääränsä kasvaneen paljon (yli 10 prosenttia). Suurin osa (44 %) vastaajista koki asiakasmääränsä

kasvaneen jonkin verran (1–10 %). 89 prosenttia vastaajista, jotka kertoivat asiakasmäärien kasvaneen, kertoivat myös keräävänsä toiminnastaan jotain seurantatietoja. Kasvaneen asiakasmäärän voidaan siis olettaa perustuvan jonkinlaisiin seurantatietoihin, sillä usein toimijat keräävät tietoa nimenomaan asiakasmääristä.

Havaintoa asiakasmäärien kasvusta tukee myös Kelan kyselytutkimus, jonka mukaan vuoden 2025 leikkaukset sosiaalietuuksiin lisäsivät tarvetta tinkiä ruuasta tai hakeutua ruoka-avun piiriin henkilöillä, joiden toimeentuloa leikkaukset olivat heikentäneet (Heinonen ym. 2026).

Asiakasmäärä oli pysynyt ennallaan 19 prosentilla vastaajista. Vain kuusi prosenttia vastaajista kertoi asiakasmääränsä vähentyneen vuonna 2025. Vastaukset asiakasmäärin kehityksestä ovat hyvin yhteneväisiä vuotta 2024 koskeneen kyselyn tulosten kanssa.

Kuva 3. Asiakasmäärän kehitys vuonna 2025 (n = 330)

5.2 Asiakasmäärän kehitykseen liittyvät huomiot

Vastaajista 226 kuvasi avovastauksella asiakasmäärän kehitykseen liittyviä huomioita ja siihen vaikuttavia tekijöitä.

Ruoka-apu tavoittaa kommenttien mukaan edelleen laajasti eri elämäntilanteissa olevia ihmisiä. Ruoka-avussa kohdataan lapsiperheitä, yksinasuvia, maahanmuuttaneita, iäkkäitä, nuoria ja opiskelijoita, työttömiä ja työssäkäyviä. Vastauksissa nousivat edellisvuosien tapaan esille lapsiperheiden ja maahanmuuttaneiden määrän kasvu ruoka-apua etsivien joukossa. Myös nuorten ja kansainvälisten opiskelijoiden määrän todettiin lisääntyneen, ja tämä havainto toistui myös viime vuoden kyselyssä.

Noin 40 prosenttia kommentteista koski asiakasmäärien kasvua yleisesti. Asiakasmäärien kasvun syiksi mainittiin työttömyyden kasvu, etuuksien leikkaukset ja hallituksen muut tiukennukset, elinkustannusten nousu, muun avunsaamisen vaikeutuminen ja taloudellisen tilanteen heikentyminen.

Työttömyys kasvanut, joten avun tarvitsijoita on enemmän. Samoin koulutetut henkilöt jääneet työttömiksi.

Avuntarve on lisääntynyt työttömyyden lisääntyessä ja hintojen nousun takia.

Huomaamme muutokset Suomen sosiaalietuuksissa. Taloudelliset ongelmat lisääntyvät, ja jopa niillä, jotka aiemmin selvisivät omillaan, on nyt vaikeuksia saada arki sujuumaan. (Käännetty ruotsista.)

Yhä enemmän työttömiä ja eläkeläisiä, jotka eivät enää pärjää omilla tuloillaan terveydenhuollon maksujen, sähkön sekä elintarvikkeiden hinnan noustessa.

Hallituksen tiukennukset näkyvät avun hakijoiden määrän lisääntymisessä, kyselyjä tulee. Emme pysty vastaamaan kaikkiin pyyntöihin koska tilanteet ovat niin isoja ja pysyviä.

Useamman vastaajan mukaan ruoka ei riitä kaikille, ja osa tarvitsijoista jää ilman apua. Ruuan väheneminen on saattanut myös johtaa siihen, että ihmiset eivät enää pidä ruuan hakemista ruoka-avusta järkevänä. Tämän vuoksi ruoka-apua hakevien määrä on voinut vähentyä toiminnassa.

Ruoka-avun tarve on varmastikin alueellisesti kasvanut, mutta kohdallamme olemme joutuneet vähentämään tiedotusta lähikuntien alueilla, jotta jakoruokaa riittäisi jokaiselle ruoka-apuumme tulevalle.

Vielä noin vuosi sitten asiakasmäärä saattoi olla viikkotasolla noin 60 ihmistä, nykyään jaamme ruokaa jopa kolme kertaa viikossa ja asiakasmäärä voi parhaimmillaan nousta yli 200 ihmiseen viikossa. Usein ruoka loppuu kesken.

Vuoden aikana havaittiin, että osa aiemmista asiakkaista jäi pois ruokajonoista, vaikka heillä olisi edelleen ollut oikeus ruoka-apuun. Ilmiön taustalla arvioidaan olevan asiakkaiden heikentynyt fyysinen tai psyykkinen toimintakyky sekä taloudelliset esteet, kuten joukkoliikenteen kustannukset. Osa-aikaisissa töissä olevien määrä on vähentynyt.

Edellisvuosien tapaan ruoka-aputoimijat raportoivat myös ihmisten tilanteiden vaikeutumisesta. Vastausten mukaan yksittäisten ihmisten avun tarve on kasvanut. Ruokaa tarvitaan aiempaa enemmän, ihmiset pyytävät apua useammin, avun tarve on syventynyt ja taloudelliset vaikeudet ovat lisääntyneet.

Ihmisillä on tarve ruoka-avulle. Selkeästi näkee, että meidän toimintaan hakeudutaan nyt myös puhtaasti ruuan takia, eikä esimerkiksi yksinäisyyden.

Pahoinvointi ja häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt. Ihmiset myös ovat alkaneet syödä heti ruokakassin saatuaan kassista jotain, joka kertoo lisääntyneestä akuutista nälästä.

Avuntarve on lisäksi muuttunut aiempaa haastavammaksi ja monimuotoisemmaksi. Asiakkaiden tilanteissa näkyy yhä enemmän asunnottomuutta, toimeentulon epävarmuutta sekä monialaisia ongelmia, joissa limittyvät esimerkiksi päihteisiin, mielenterveyteen, arjenhallintaan ja palveluihin kiinnittymiseen liittyvät haasteet.

Erityisesti huoli ja vaikeudet selviytyä asumiskuluista on kasvanut. Edullisia ja sopivia asuntoja ei ole, mutta asumistuesta leikataan, koska asumiskustannuksia ei katsota kohtuullisiksi.

Ruoka-avun piiriin on tullut monin paikoin uusia asiakasryhmiä. Lapsiperheiden vaikea tilanne nousi esiin useiden vastaajien kommenteissa. Vastausten mukaan perheiden avuntarve on kasvanut ja perheellisten kävijöiden määrä ruoka-avussa on lisääntynyt. Myös työssäkäyviä perheitä ja ilman vanhempia saapuneita lapsia on paikoin nähty enemmän joidenkin toimijoiden tapahtumissa.

Ruoka-avun piirissä myös lapsia ilman vanhempia.

Perheille alkanut kasautua ongelmia rahan riittävyyden kanssa, koska työtilanteen huonontuminen näkyy hyvin työllistyneellä Pohjanmaallakin hiljalleen.

Alueen kodittomuus on kasvanut merkittävästi sekä ihmisten toimeentuloleikkausten myötä köyhyys on kasvanut varsinkin lapsiperheissä.

Vuoden loppua kohden asiakasmäärät kasvoivat voimakkaasti. Yhä enemmän avun tarpeessa on työikäinen kantasuomalainen väestö. Lapsiperheiden osuus on myös kasvanut.

Maahanmuuttaneiden määrän kerrottiin lisääntyneen ruoka-apuun hakeutuvien joukossa yli kahdeskymmenessä vastauksessa. Näiden yleisluontoisten maahanmuuttaneita koskevien vastausten lisäksi vastaajat mainitsivat erikseen ukrainalaiset, venäläiset, aasialaistaustaiset sekä kansainväliset opiskelijat. Eniten mainintoja saivat kansainväliset opiskelijat, joiden määrän kerrottiin monin paikoin kasvaneen. Ukrainalaisten läsnäolo ruoka-avussa riippui paikkakunnasta: Joillakin paikkakunnilla ukrainalaisten määrä ruoka-apuun hakeutuvien joukossa oli vähentynyt esimerkiksi työllistymisen vuoksi. Ukrainalaiset kuuluvat kuitenkin yhä monilla paikkakunnilla ruoka-avun kasvaviin asiakasryhmiin. Muutamissa vastauksissa mainittiin myös turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten määrän yleinen kasvu, mutta heidän lähtömaistaan tai tilanteistaan ei kerrottu tarkemmin.

Lapsiperheiden ja maahan muuttaneiden väkimäärä on kasvanut. Myös eri kansalaisuuksien määrä on lisääntynyt.

Ruokakassien hakijoita enemmän kuin mitä jakaa. Kohderyhmää vauvasta vaariin, uutena ryhmänä turvapaikanhakijat.

Hieman nousua asiakasmäärissä. Aasialaistaustaisten opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä määrä ruokajaossa kasvanut merkittävästi.

Asiakasmäärä on jonkin verran kasvanut. Kesäaikaan maalaishyllyyn saapuu paljon ulkomaalaisia marjanpoimijoita, jotka myös käyvät ruokajakelussa.

Ulkomailta saapuneita on enemmän. Ukrainan pakolaisten lisäksi, joka toki on näytetty jo aikaisempina vuosina, on tullut paljon todennäköisesti korkeakouluopiskelijoita EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta.

Ukrainalaisten hakijoiden määrä on hieman kasvanut, joillain kerroilla yli puolet on ukrainalaisia. He ovat enimmäkseen lapsiperheitä. Heidän parissaan on tapahtunut muutosta, osa jäänyt pois, mutta uusia tullut tilalle.

Ukrainalaisten saapuminen nosti ruokakassien hakijoiden määrän kaksinkertaiseksi. Nyt hakijoiden määrä on pudonnut kolmasosalla.

Nuorten määrän kasvu näkyy edellisvuosien tapaan ruoka-apua hakevien joukossa: mukana ruoka-aputapahtumissa on ollut opiskelijoita ja nuoria aikuisia sekä nuoria perheitä.

Asiakasmäärä on hieman kasvanut ja ehkä ikä keskimäärin nuorentunut.

Paljon nuoria henkilöitä esim. opiskelijoita on tullut lisääntyvässä määrin hakemaan ruokaa sekä lapsiperheitä.

Asiakaskunnassa näkyy ruoka-apua tarvitsevien lisääntyminen. Ruoka-apumme toteutetaan sunnuntaisin, jolloin muita toimijoita ei ole kovin paljon. (--) näkyy selvästi nuorempien miesten kasvava tarve avulle.

Havaintojemme pohjalta mukaan on tullut uusia, melko nuoria suomalaisia. Osa myös perheellisiä.

Nuorten määrä on lisääntynyt ruokajakeluissa. Erityisesti päihteiden käyttäjät ja mielenterveysongelmaiset nuoret ovat käyneet säännöllisesti ruokajakeluissa.

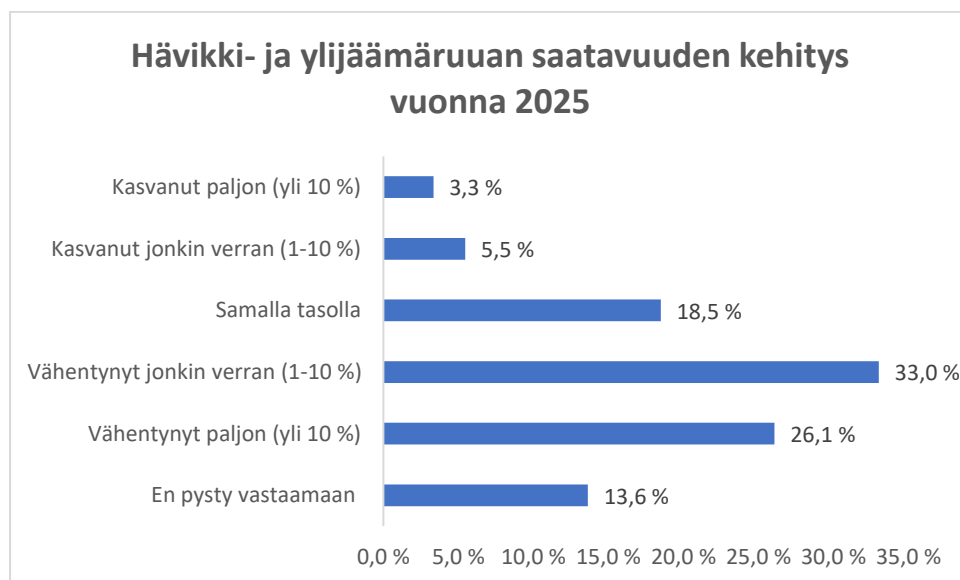
6 Ruoka-avun resurssit

6.1 Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuus

Suomessa ruoka-apuna jaetaan pääasiassa hävikkiruokaa elintarviketeollisuudesta ja kaupoista. Ruoka-apu.fi:n ja Luonnonvarakeskuksen alkuvuodesta 2026 tekemän selvityksen mukaan yksitoista suomalaista hävikkiterminaalia jakoi vuonna 2025 eteenpäin 6,6 miljoonan kiloa ruokaa. Lisäksi Ruoka-apu.fi:ssä raportoitiin vuonna 2025 noin miljoonaa kiloa jaettua ruokaa toimijoilta, jotka eivät kuulu hävikkiterminaalien toiminta-alueeseen. Näistä muodostuu yhteensä 7,6 miljoonaa kiloa jaettua ruokaa. Nämä luvut kattavat noin 470 ruoka-aputoimijan jakaman ruoka-avun määrän. Todellinen jaettun ruuan määrä on vielä tätä suurempi, sillä vain murto-osa ruoka-aputoimijoista kertoi jakamansa hävikkiruuan kilomäärästä ja myös hävikkiterminaalien toiminta-alueilla toimii ruoka-aputoimijoita, jotka eivät kuulu terminaalien toimijaverkostoon. Jos sama jakomäärä suhteutetaan arvioituun vähintään noin 700 toimijan kokonaismäärään, Suomessa jaetun ruoka-avun kokonaismäärä voi olla yli 11 miljoonaa kiloa vuodessa.

6.1.1 Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuden kehityskulku

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuus muuttui vuoden 2025 aikana. Lisäksi he saivat kertoa, miten jaettava ruoka riitti tarpeeseen.

Kuva 4. Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuden kehitys vuonna 2025 (n = 330)

Suurin osa vastaajista (59,1 %) kertoi hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuden heikentyneen hieman tai paljon vuonna 2025. Vastaajista 18,5 prosenttia ei havainnut hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuudessa muutosta, ja 8,8 prosenttia kertoi sen parantuneen hieman tai paljon. Vastaajista 13,6 prosenttia ei pystynyt arvioimaan muutosta. Tämä johtui pääasiassa siitä, ettei toiminnassa käytetty hävikkiruokaa. Sen sijaan ruokaa esimerkiksi ostettiin itse tai apuna jaettiin kauppojen lahjakortteja. Osa vastaajista ei itse järjestänyt ruoka-aputoimintaa.

Hävikki- ja ylijäämäruuan riittävyyttä on tiedusteltu ruoka-avun tilannekatsauksen kyselyssä samalla kysymyksellä viitenä vuonna peräkkäin. Vertailuajankohdat ovat kuitenkin vaihdelleet näissä kyselyissä. Hävikkiruuan määrän muutosta on tiedusteltu kolmena viime vuonna vuositasolla. Viiden viime vuoden aikana suurin ruuan vähenemisestä kertonut vastaajaosuus oli vuonna 2023 julkaistussa tilannekatsauksessa (Ruoka-apu.fi & SPR 2023). Tuolloin 71 prosenttia vastaajista (n = 195) kertoi hävikkiruuan määrän vähentyneen maaliskuussa 2023 verrattuna puoli vuotta aiempaan tilanteeseen.

Tämän jälkeen hävikkiruuan määrän vähenemistä on kertonut hieman pienempi osa vastaajista, mutta suurin osa heistä on kuitenkin joka vuosi raportoinut hävikkiruuan vähentyneen. Vastaajamäärä on

kasvanut vuodesta 2023 lähtien, mutta voi olla, että vastaajissa on mukana enemmän niitä, joille hävikkiruoka riittää, kun taas ruoka-aputoimijoita, joilla on ollut suurimpia vaikeuksia saada hävikkiruokaa toimintaansa, on voinut joutua lopettamaan hävikkiruuan jaon.

6.1.2 Hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuteen liittyvät huomiot

Vastaajista 193 kertoi avovastauksessaan tarkemmin hävikki- ja ylijäämäruuan saatavuuteen ja riittävyyteen liittyvistä huomioistaan.

Kommenteissa nousivat esiin myös edellisvuosina näkyneet ilmiöt: ruuan määrän väheneminen, ruuan laadun vaihtelu ja tuotevalikoiman yksipuolisuus. Kauppojen tehostuneet tilausprosessit ja hävikinvähentämistoimet vaikuttavat ruoka-aputoimijoiden mukaan edelleen siihen, että ruoka-apuun tulee yhä vähemmän ruokaa kaupoista. Ruoka-apuun saatavan ruuan määrää on usein mahdotonta ennakoida. Silloin kun hävikkiruokaa on saatavilla, laatu on paikoin huonoa ja tuotevalikoima hyvin yksipuolista. Saatavilla olevia tuotteita voi olla myös vaikea hyödyntää ruoka-avussa, eivätkä ne aina vastaa ruoka-apuun hakeutuvien tarpeita.

Saimme hävikkiä 17 % vähemmän viime vuonna verrattuna vuoteen 2024. Erityisesti ruokakaupoista tulevan hävikin osuus on vähentynyt huomattavasti.

Varmaan punalaputetut tuotteet menevät kaupassa suoraan asiakkaille, eivät tule enää ruokajakeluun.

Hävikkiruuan saannissa on havaittu kokonaisuudessaan laskua. Uutta on myös se, että saatavuudessa on suurta vaihtelua: välillä sitä ei tule juuri ollenkaan ja välillä tulee isompia määriä.

Yleisesti ottaen hävikkiruokien saatavuus on laskusuunnassa. Tuotteet ovat melko yksipuolisia ja osasta joudutaan arvioimaan jakokelpoisuutta (kuormassa voi olla pilaantuneita tuotteita, jotka joudutaan heittämään roskeen).

Saamme yleisesti paljon erilaista leipää sekä jogurttituotteita ja jonkun verran hedelmiä ja vihanneksia pääosin. Vaihtelevasti myös muita elintarvikkeita. Monipuolisuus on usean vuoden ajan laskenut merkittävästi ja saatavuus heikentynyt. Myös elintarvikkeet ovat yhä vanhempia ja joudumme heittämään paljon myös pois pilaantunutta/homeista ruokaa.

Ruuan määrä voi vaihdella paljon eri sesonkien tai vuodenaikojen mukaan. Esimerkiksi lomalaisten tai mökkiläisten läsnäolo paikkakunnalla voi vaikuttaa hävikkiruuan saatavuuteen eri tavoin: joillakin paikkakunnilla hävikkiruokaa tulee loma-aikoina enemmän ja toisilla vähemmän.

Aika ajoin ei riitä suhteessa asiakasmääriin. Saatavan hävikkiruuan määrä vaihtelee. Joulun ja juhannuksen jälkeen tulee hyvin, mutta on aikoja, jolloin hävikin määrä tippuu.

Juhlapyhien alla ruokaa tulee niukemmin, pyhien jälkeen ja kesällä vähän enemmän, kun kaupat pyrkivät vastaamaan lomalaisten/kesämökkiläisten tarpeisiin.

Alueellamme on paljon mökkiläisiä, tämä tarkoittaa sitä, että kesäisin on paljon mökkiasukkaita ja hävikkiä jää vähemmän. Kesällä myös koulun ylijäämäruuan saaminen loppuu.

Ruoka-aputoimijat ovat aiempinakin vuosina osoittaneet ketteryyttä uusien ruuan lähteiden löytämisessä ja toimintamuotojen sopeuttamisessa saatavilla olevan ruuan mukaan. Myös tämän vuoden kyselyssä osa ruoka-aputoimijoista kertoi löytäneensä ratkaisuja hävikkiruuan saatavuuden vähenemisen ja vaihtelun aiheuttamiin haasteisiin. Monet ostavat ruokaa hävikin täydennykseksi tai pakastavat

sitä myöhempää käyttöä varten silloin, kun hävikkiruokaa on saatavilla enemmän. Kaupoista saatavan hävikkiruuan vähenemistä paikataan kouluista ja muista laitoskeittiöistä saatavalla ylijäämäruualla. Sitä on paikoin tarjolla niin paljon, että joidenkin toimijoiden jakaman ruuan kokonaismäärä on kasvanut.

Kauppojen hävikki on vähentynyt. Onneksi saimme koululta ja hoivalaitokselta hävikkiä jaettavaksi. Muuten olisi pitänyt vähentää jakokertoja.

Joskus on vähemmän ruokaa ja toisinaan taas liikaa, jolloin osa pakastetaan, ettei ruoka ole lopussa seuraavalla kerralla.

[Hävikkiterminalista] saadaan 1 x vko hävikkiä. Lisäksi paikallisessa kaupassa asioivat voivat lahjoittaa diakonian käyttöön ruokaa hyvin päiväyksin, pienistä puroista kertyy annettavaa (ns. naapuriapu).

Hävikki- ja ylijäämäruoan määrä on pienentynyt ja vaihtelee kovasti: on viikkoja, jolloin hävikkiruoka ei riitä kaikille tarvitsijoille. Tuolloin jaamme ostotuotteita, joita on ostettu lahjoitusvaroin.

Joka toinen viikko tuo yksi vapaaehtoinen hävikkiruokaa kauempaa kuin omasta kunnasta.

Kaikki eivät kuitenkaan pysty korvaamaan vähentynyttä hävikkiä, ja osa toimijoista on joutunut lopettamaan tai sopeuttamaan toimintaansa.

Ruokaa ei ole ollut aina riittävästi, joten välillä joudumme jakamaan vuoroviikoin.

Emme ole enää kyenneet ylläpitämään hävikkiruokajakelua, koska kaupoista tulee niin vähän, ja muut yhdistykset hakevat kaikista kaupoista.

Toinen ruoka-aputoimija (helluntaiseurakunta) lopetti ruokajaon, kun hävikki kaupalta niin pientä.

Ruoka-aputoiminta nojaa suurelta osin edelleen hävikkiruuan saatavuuteen, mutta toiminnan tulevaisuus ja toimintalogiikka pohdituttaa osaa vastaajista.

Yleisesti ottaen hävikki- ja ylijäämäruoan saaminen on kuitenkin ollut aiempaa haastavampaa, mikä lisää epävarmuutta ruoka-avun toteuttamiseen. Tämä korostaa tarvetta varmistaa toiminnan jatkuvuus myös tilanteissa, joissa lahjoitusruoan saatavuus vaihtelee.

(V)arsinkin lihatuotteet ja tuotteet, joista ruokaa voidaan itse valmistaa, jäävät tulematta ruoka-apuumme. Sen sijaan kaikki muut kuin varsinaiset ruokatuotteet, kuten erikoistuotteet, kaurajogurttiluomituotteet jne. tulevat ruoka-apuun ja niitä on vaikea saada hakijoillekaan jaettua, kun eivät edes tiedä miten niitä käytetään. Ruoka-apu pisteiden jako menee siis nyt kauppojen hävikki edelle, yrittäen pelastaa sitä eikä suinkaan se edellä, että ihmiset tarvitsevat oikeasti ihan tavallisia käyttöelintarvikkeita, joista ruokaa voisi valmistaa perheelle ihan oikeiden aterioiden muodossa. Välillä pohdin, että erikoissuklaat, karkit ja makeat pullat ym. ovat myös aivan turhia tuotteita ruoka-avun jaettavaksi. Niiden kautta ei millään tavalla edistetä terveellistä arkiruokailun turvaamista perheissä.

Ruuan lahjoittamiseen ruoka-apuun ja elintarviketurvallisuutta koskeviin säädöksiin tuntuu liittyvän edelleen tietämättömyyttä ja epävarmuutta, ja yhteistyö lahjoittajien ja ruoka-aputoimijoiden välillä

on toisinaan hankalaa. Jäteasetus (978/2021) edellyttää ohjaamaan käyttämättömät elintarvikkeet ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se on mahdollista kohtuullisin kustannuksin ja elintarviketurvallisuutta noudattaen. Tiedotustyötä jäteasetuksen velvoitteesta pitää edelleen tehdä, ja etsiä parhaita mahdollisia tapoja yhteistyöhön lahjoittajien ja ruoka-aputoimijoiden välille.

Tietty kauppayhmä heittää lähes kaikki tavarat roskeen, esim. viimeisen käyttöpäivän lihat, täysin kelvolliset kasvikset ja hedelmät ja jopa kuivatuotteet kuten kahvit. Perusteluna lähinnä, että siitä olisi henkilökunnalle liikaa töitä, jos ne annettaisiin ruokajakeeluun. Olisi tärkeää, että sääntöjä selvennettäisiin tämän osalta, ettei se olisi täysin tulkinnanvaraista. Samoin olisi hyvä tehdä määräyksistä vähemmän tiukkoja esim. sen osalta, että esim. viimeisen käyttöpäivän lihat voisi vielä pakastaa.

6.2 Ruoka-avun henkilöresurssit

Ruoka-aputoiminnan henkilöresursseja selvitettiin kyselyssä pyytämällä vastaajia kertomaan, kuinka monta vapaaehtoista ja palkattua työntekijää toimintaa oli järjestämässä vuonna 2025. Kyselyssä kysyttiin myös, kuinka monta työntekijää oli palkkatuettuja tai työkokeilun tai kuntouttavan työtoiminnan asiakkuuksien kautta mukana toiminnassa. Vastauksia henkilöresursseista saatiin 293 eri organisaatiosta. Näistä huomioon otettiin ne vastaukset, joilla voitiin varmistaa, ettei samoja lukuja tule kahden kertaan (esim. paikallistoimijat ja keskusjärjestöt). Vastanneiden organisaatioiden ruoka-aputoimintaa toteutti vuoden 2025 aikana yhteensä 8600 vapaaehtoista, 563 palkattua työntekijää sekä 852 palkkatuella, työkokeilussa tai kuntouttavassa työtoiminnassa. Lisäksi 137 vastaajaa kertoi henkilöresursseistaan tarkemmin avovastauksilla.

Ruoka-apua nykyisessä laajuudessaan olisi mahdotonta toteuttaa ilman vapaaehtoisia, sillä lähes 86 prosenttia ruoka-avussa toimivista henkilöistä on kyselyn mukaan vapaaehtoisia. Lähes kaikissa avovastauksissa vapaaehtoiset muodostavat toiminnan perustan, ja monissa organisaatioissa ruoka-apu toteutetaan kokonaan vapaaehtoisvoimin. Vapaaehtoisten merkitys korostuu erityisesti ruuan jakelussa, kuljetuksissa, tapahtumien järjestämisessä ja asiakkaiden kohtaamisessa.

Vapaaehtoisten ikääntyminen ja epäselvyys työttömien oikeudessa vapaaehtoistyöhön on aiheuttanut epävarmuutta toiminnan jatkuvuudelle. Vapaaehtoisten työn tukeminen ja koordinointi vaatii monien toiminnassa myös muuta työvoimaa ja koulutusta esimerkiksi hygieniakysymyksissä.

(T)oimintamme on pienentynyt vuosien mittaan vapaaehtoisten vanhennuttua eikä uusia vapaaehtoisia ei ole tullut samaan tahtiin mukaan toimintaan.

Kaikki tehdään vapaaehtoisesti ja vapaaehtoisten ikä ja terveys vaikuttaa jaksamiseen ja olemme vähän vähennetty toimintaa.

Vapaaehtoisten määrä vähenee koko ajan ja valtio tehnyt säädökset mahdottomaksi saada vapaaehtoisia lisää. Jos on työtön työnhakija niin rokotetaan rahat pois, jos tehdään vapaaehtoistyötä

Vapaaehtoisten rekry on meillä avoinna kaiken aikaa. Palkkatukihenkilöstön määrä on romahtanut. Kokonaisuuden kannalta tarvitsemme laajaa ruoka-aputyötä hoitamaan ainakin 20 henkilöä, joista osa on kuntouttavassa työtoiminnassa ja työkokeiluissa. Ainoastaan vapaaehtoisten vastuulle tätä työtä ei voi jättää.

(R)ajasimme (--) talkootiimimme enimmäisluvuksi 30 henkilöä. Koronavuosina olisi talkoolistallemme halukkaita ollut helposti ainakin 100. Koska hygieniakysymys on tärkeä elementti, olemme varsinaiseen ruoanjakeluryhmään (n. 15 h) haluavilta hygieniapassin suorittamista.

Vapaaehtoistoiminta ruoka-avussa mielekästä vapaaehtoisille, ja se houkuttaa myös uusia vapaaehtoisia tulee myös osalla mukaan toimintaan. Kyselyyn vastaajat näkevät vapaaehtoisten sitoutumisen ja taidot tärkeänä osana ruoka-aputoimintaa.

Vapaaehtoiset tulevat mielellään toimintaan mukaan. Vaihtuvuus on pientä ja uusien löytyminen on suht helppoa.

Olemme saaneet taitavia vapaaehtoisia. Useat heistä ovat hyvin sitoutuneita työhönsä. Yllättävien poissaolojen sattuessa on joskus vaikea löytää sijaisia.

Vapaaehtoisten määrä hieman kasvanut aktiivisten vanhempien tultua avuksi ja osallistumaan hankkeeseen.

Palkattua henkilöstöä on ruoka-avussa yleisesti ottaen vähän, ja ruoka-aputyö on usein vain osa työntekijöiden työnkuvaa. Ruoka-avussa on mukana myös paljon palkkatukityöntekijöitä, työkokeilijoita, kuntouttavan työtoiminnan osallistujia, harjoittelijoita, yhdyskuntapalvelua suorittavia sekä avotyöntekijöitä. Useissa vastauksissa tuotiin esiin huoli palkkatukirahoituksen vähenemisestä, kuntouttavan työtoiminnan osallistujamäärien laskusta ja vapaaehtoisten ikääntymisestä, mikä on lisännyt henkilöstöresurssien niukkuutta. Samalla korostettiin, että ilman vapaaehtoisten ja erilaisten tukityöllistämismuotojen panosta nykyisen laajuista ruoka-aputoimintaa olisi vaikea ylläpitää.

Logistiikkatoiminnassa on palkatut kuljettajat. Hallinto ja ohjaus tehdään järjestön muiden työntekijöiden toimesta, ilman että ne rasittavat toiminnan taloutta.

Järjestöllä ei ole taloudellisia resursseja käyttää ruoka-aputoimintaan palkattuja henkilöitä.

Usea ruoka-aputoimija on työllistänyt ihmisiä kuntouttavan työtoiminnan kautta, mutta viime vuosina tämä on ollut yhtä vaikeampaa: joidenkin vastaajien mukaan kuntoutettavien työntekijöiden määrä vähentynyt tai heidän ohjaamisensa ruoka-aputoimintaan on loppunut kokonaan.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden määrä vähentyi tasaisesti vuonna 2025, eikä uusia asiakasohjauksia tullut.

Vielä vuonna 2024 meillä oli useampi kuntouttavassa työtoiminnassa oleva henkilö, mutta se loppui vuoden 2025 alussa. Tällä hetkellä meillä ei ole tarvetta tähän, mutta tiedän, että kuntoutujia on vaikea saada.

Kuntouttava työtoiminta päättyi 4/2025 yhdistykselle kannattamattomana (ei riittävästi asiakasohjausta [hyvinvointialueelta]).

6.2.1 Työllisyyspalveluiden siirtyminen kunnille

Ruoka-aputoimijat ovat perinteisesti työllistäneet heikossa työmarkkinatilanteessa olevia. Muutokset palkkatuen käytössä ja tiedossa ollut työllisyyspalveluiden siirtyminen kunnille ovat vaikuttaneet ruoka-aputoimijoiden mahdollisuuksiin työllistää ihmisiä jo aiempina vuosina, joten tämän vuoden kyselyssä kysimme vielä tarkemmin siitä, miten työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnille vuoden 2025 alussa vaikutti ruoka-avussa.

Kaiken kaikkiaan vastauksista (190 kpl) suurin osa kertoi, ettei vaikutusta ruoka-aputoimintaan ole ollut. Vastauksista kävi ilmi kuitenkin myös, että epävarmuus työllistämisasioissa lisääntyi uuden järjestelyn myötä. Erityisesti alkuvuodesta 2025 järjestelyt olivat epäselviä ja toiminnan käynnistäminen työllisyyspalveluissa oli hidasta. Useampi vastaaja kommentoi, että palkkatukityöntekijöitä ja työkokeilijoita oli vuonna 2025 aiempaa vähemmän. Osa ruoka-aputoimijoista kommentoi, että palkkatuki-

ja työkokeilujaksot lyhenivät. Osa toimijoista ei saanut enää palkkatukityöntekijöitä ollenkaan. Palkkatukityöntekijöiden ohjautuminen ruoka-aputoimijoiden palkkalistoille saattoi olla katkolla joko koko vuoden tai johtua siitä, että käytännöt eivät olleet vielä alkuvuodesta kohdallaan. Palkkatukirahojen kommentoitiin olevan loppu monella alueella. Työllisyyspalveluiden saatavuus vaikutti ruoka-avun asiakaskuntaan, ja asioiden hoitaminen oli paikoin vaikeaa. Työllisyyspalveluista on myös peloteltu vapaaehtoistyön tekemisen estävän työttömyysetuuden saamisen.

Muutos oli kuitenkin tuonut myös positiivisia vaikutuksia, kun muutos oli helpottanut asiointia työvoimapaalveluiden kanssa ja neuvonta ja palveluohjaus oli alueella lisääntynyt.

Kaupunki lopetti useita vuosia jatkuneen palkkatukityöntekijöiden sijoittamisen 2025 kesällä, jolla turvattiin ruokajakeluiden järjestämistä. Resurssien heikkeneminen vaikutti merkittävästi ruoka-aputoimintaan ja sen järjestämiseen.

Työvoimapaalvelujen loma-ajat olivat huonosti suunniteltuja, työntekijäitä ei saanut kiinni ja ihmiset joutuivat sen vuoksi karensille ja tulottomiksi ja hakivat apua.

Vaikutti paljon. Koko ajan väki vaihtuu, kun henkilö oppii työn, niin työkokeilu loppuu. Käsittämätöntä, että työ kokeilua myönnetään nykyisin max. kaksi kuukautta. Ennen puoli vuotta.

(E)rityisen paljon on ollut niitä työttömäksi jääneitä, jotka on työllisyyspalveluissa peloteltu sillä, että vapaaehtoistyön tekeminen voi estää työttömyysetuuden saamisen tai takaisperinnän. He ovat ensin aloittaneet meillä vapaaehtoisena, mutta työvoimapaalveluiden virkailija on sitten antanut väärää viestiä ja ovat pian sitten lopettaneet. Tässä olisi paljon tehtävää tiedotuksen osalta, että vapaaehtoistyön tekemistä ei kielletä. Se on iso osallisuustekijä ja voi ylläpitää arkirytmä ja tuoda sosiaalisia suhteita työttömän elämään.

6.3 Ruoka-avun rahoitus

	Osuus		Osuus
Omarahoitus	42 %	Kunta	17 %
Ruoka-avun valtionavustus (THL)	42 %	Hyvinvointialue	13 %
ESR+-rahoitus	25 %	Jäsenmaksut	9 %
Muu	24 %	STEA	5 %
Rahalahjoitukset	24 %	En pysty vastaamaan	5 %

Kuva 5. Ruoka-aputoiminnan rahoituksen lähteet (n = 330).

Kysyimme ruoka-aputoimijoilta, mikä on heidän pääasiallinen rahoituslähteensä ruoka-aputoiminnalle. Ruoka-aputoimintaa rahoitetaan monista lähteistä (kuva 5). Suurimpina lähteinä mainitaan THL:n koordinoima ruoka-avun valtionavustus sekä omarahoitus, joka voi koostua muun muassa pienkeräyksistä, omasta varallisuudesta, ruoka-avusta perittävästä pienestä maksusta sekä seurakunnan diakoniatyön avustusbudjetista. Osa vastaajista oli sisällyttänyt myös rahalahjoitukset osaksi omarahoituksen kategoriaa. Osa toimijoista perii ruoka-avusta pieniä kulukorvauksia ruoka-aputoiminnan ylläpitämiseen. Osa näistä voi myös olla vapaaehtoisia maksuja. STEA-avustuksella on avointen vastausten mukaan toteutettu ruoka-avun oheispalveluja.

Edellisen kerran ruoka-aputoimijoiden rahoituksesta kysyttiin vuonna 2023 tehdyssä kyselyssä. Tuolloin suurimmat rahoituksen lähteet olivat lahjoitukset (36 prosenttia) ja omarahoitus (35 prosenttia). Ruoka-avun valtionavustusta sai vain 18 prosenttia vastaajista (n = 195), joten valtionavustusta saavien määrä on noussut tilannekatsauksen vastaajajoukossa huomattavasti.

Kysyimme rahoituslähteiden lisäksi kommentteja ruoka-aputoiminnan rahoituksesta ja siihen liittyneistä muutoksista muutamana viime vuoden aikana. Kommentteja jätettiin 154 kappaletta.

Osa toimijoista saa rahallisen tuen lisäksi tukea esimerkiksi maksuttomien tilojen kautta. Näitä tarjoavat lähinnä kunnat ja seurakunnat (ks. myös Konttinen 2026a). Ruoka-aputoiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset rahoittavat ruoka-aputoimintaa maksamalla osan sen kuluista, kuten polttoainekulut, samalla kun he hoitavat kuljetuksia.

Useat toimijat kertoivat rahoituksen vähentyneen monista eri rahoituslähteistä. Esimerkiksi kuntien avustukset ruoka-aputoimintaan olivat pienentyneet joidenkin vastaajien mukaan. Joidenkin rahoituksen hakeminen on myös byrokraattista ja vaikeaa pienille toimijoille. Samanaikaisesti monet ruoka-avun järjestämisestä aiheutuvat kustannukset ovat kasvaneet (esimerkiksi polttoaineen, sähkön ja toimitilojen kustannukset).

Useat seikat ovat johtaneet tilanteeseen, jossa oman rahoituksen tarve on kasvanut, kun samanaikaisesti ruoka-avun asiakkaiden avuntarve on lisääntynyt. Osa toimijoista kertoo kaipaavansa lisää rahoitusta, jotta toimintaa voitaisiin laajentaa, toiminnan laatu varmistaa ja sillä voitaisiin tavoittaa enemmän ihmisiä. Osa vastaajista on lisännyt lahjoitusten etsimistä yksityisiltä tahoilta. Osa rahoituksen vähenemistä kommentoineista toimijoista on mukana valtionavustushankkeissa. Rahoitustilanne riippuu suuresti siitä, minkä kunnan tai hyvinvointialueen alueella ruoka-aputoimija toimii.

Useat vastaajat kertoivat myös, että tilanne on ollut vakaa eikä muutoksia ole tullut.

6.3.1 Ruoka-avun valtionavustus

Vuoden 2023 ruoka-avun tilannekatsauksen kyselyssä vain 18 prosenttia (n = 195) ilmoitti saavansa valtionrahoitusta, joka tuolloin tuli STM:n kautta joululahjarahojen muodossa. Vuosina 2016–2023 STM jakoi kertaluontoisia avustuksia ruoka-avun keskusjärjestöjen kautta lähes vuosittain. Vuonna 2023 julkistettiin uusi rahoitusmalli, jossa rahoitus ruoka-aputoimijoille jaettaisiin hyvinvointialuekohtaisten hankkeiden kautta. Toiminnan pilotti toteutettiin vuonna 2024, jolloin mukana oli 19 hyvinvointialuetta sekä Helsinki. Hankkeita hallinnoivat joko hyvinvointialue tai yksittäinen kunta koko hyvinvointialueen laajuudella.

Vuonna 2024 käytössä olleen rahoituksen piirissä oli 195 ruoka-aputoimijaa. Vuodelle 2025 haettava rahoitus siirtyi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hallinnoitavaksi. Hankkeita on ollut tällä kertaa kaikilla hyvinvointialueilla sekä Helsingissä. Ruoka-aputoimijoita on ollut mukana 227, joista osa on verkostoja tai hävikkiterminaaleja, minkä vuoksi avustuksesta hyötynyttä ruoka-aputoimijoita on todellisuudessa enemmän.

Ruoka-apu.fi:n tämän vuoden kyselyssä 42 prosenttia vastaajista eli 141 vastaajaa oli mukana valtionavustushankkeissa osatoteuttajana. Ruoka-avun valtionavustuksen merkitys ruoka-apukentällä vaikuttaa siis kasvaneen tilannekatsausten vastausten perusteella. Ruoka-aputoimijoita on Suomessa arviolta 700–1000, joten valtionavustusta saa noin 22–32 prosenttia ruoka-aputoimijoista.

Saimme 110 vastaajalta kommentteja ruoka-avun valtionavustuksesta. Ruoka-aputoimijoiden kommentit ovat pääosin myönteisiä. Avustuksen koetaan olevan monille toimijoille suureksi avuksi tai jopa välttämätöntä ruoka-aputoiminnan jatkumisen, kehittämisen ja laajentamisen kannalta. Useat vastaajat arvioivat, että ilman valtionavustusta ruoka-aputyö ei olisi mahdollista nykyisessä laajuudessaan.

Yhteistyö hankkeita hallinnoivien hyvinvointialueiden ja kuntien sekä ruoka-apua toteuttavien toimijoiden välillä on monin paikoin vahvistunut avustusmallin myötä. Verkostot ovat tiivistyneet, tiedonvaihto lisääntynyt ja yhteisiä toimintatapoja kehitetty. Myös joidenkin hankehallinnoijien tarjoama neuvonta, koulutukset ja verkostotapaamiset saivat positiivista palautetta.

Yleisin kehittämistarve valtionavustuksessa liittyy hallinnolliseen kuormitukseen. Monet pienet toimijat, joiden toiminta perustuu lähes kokonaan vapaaehtoistyöhön, kokevat hakemisen, raportoinnin, kirjanpidon ja maksatuksen vaatimukset raskaiksi suhteessa saatuun avustukseen. Myös rahoituksen

riittävyys nähdään kehittämiskohteena: vaikka avustus koetaan erittäin tärkeäksi, monien mielestä sen taso ei vastaa kasvaneita kustannuksia ja lisääntyntä avuntarvetta. Osalle vastaajista on myös ollut epäselvää, mihin kuluihin rahoitusta saa käyttää.

Valtionavustusta pidetään kuitenkin erittäin tarpeellisena ja vaikuttavana tukimuotona, ja rahoituksen kahden vuoden kautta pidettiin hyvänä toiminnan jatkuvuuden kannalta.

6.4 Yhteistyö ruoka-aputoiminnassa

Ruoka-aputoiminta perustuu monelta osin yhteistyöhön. Kyselyssä kysyttiin, keiden kanssa yhteistyötä tehdään, ja vastaajalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto. Yhteistyötä kertoi tekevänsä 319 vastaajaa eli 97 prosenttia, kun taas 11 vastaajaa (3 %) kertoi, etteivät he tehneet yhteistyötä kenenkään kanssa.

Ruoka-aputoimijat tekivät eniten yhteistyötä lahjoittajien kanssa (52 %). Seuraavaksi eniten yhteistyötä tehtiin evankelis-luterilaisten seurakuntien (48 %), ruoka-aputoimijoiden paikallisen, kuntatasolla toimivan verkoston (41 %) ja kunnan tai kaupungin (39 %) kanssa. Muiden yksittäisten ruoka-aputoimijoiden kanssa yhteistyötä teki 34 prosenttia vastaajista.

Yhteistyötä tehtiin myös hyvinvointialueen (31 %), ruoka-aputoimijoiden alueellisten verkostojen (29 %), muiden kuin ruoka-apua toteuttavien järjestöjen (29 %) ja muiden kuin evankelis-luterilaisten seurakuntien (28 %) kanssa. Yli viidesosa vastaajista teki myös yhteistyötä hävikkiterminaalien (23 %) ja oman yhdistyksen keskusjärjestön (22 %) kanssa.

Vastaukset ovat hyvin samoilla linjoilla kuin edellisen vuoden tilannekatsauksen kyselyssä. Yhteistyö alueellisten ruoka-aputoimijoiden verkostojen kanssa oli kuitenkin lisääntynyt seitsemän prosenttiyksikköä.

205 vastaajaa kertoi avovastauksissaan yhteistyön monista eri muodoista, ja useimmat edellisiltä vuosilta tutut toimintamuodot toistuivat myös tämän vuoden vastauksissa. Ruoka-aputoimijat järjestivät ruoka-aputapahtumia yhteistyössä keskenään. Esimerkiksi vapaaehtoiset kulkevat eri toimijoiden järjestämissä tapahtumissa. Yhteistyötä tehtiin myös tilojen käytössä sekä ruuan noutamisessa ja jakamisessa. Vastauksissa korostui verkostotoiminnan tärkeä rooli ruoka-apukentällä.

Paikallisessa verkostossa toimitaan vertaistuellisesti ja toisinaan jaetaan hävikkiä toisillemme. Alueellinen yhteistyö on vapaaehtoisten virkistystoimintaa ja tietojen jakamista.

Koordinoimme (--) alueen ruoka-avun yhteistyöverkostoa, jossa paikalliset toimijat jakavat tietoa toisilleen, kehittävät ruoka-avun saavutettavuutta sekä tekevät näkyväksi ruoka-aputyötä.

Useat vastaajat kertoivat myös yhteistyötä koskevissa vastauksissa ruoka-avun valtionavustushankkeiden myötä vahvistuneesta yhteistyöstä.

Valtionavustus ja osatoimijoiden verkosto on lisännyt yhteistyötä ruoka-aputoimijoiden kanssa. Aina olemme tehneet yhteistyötä mm. hyvinvointialueen, SPR ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Hankkeessa edistetään tiedon vaihtoa kuntien, seurakuntien ja ruoka-aputoiminnan välillä. Hankekoordinaattori osallistuu eri verkostoihin sekä paikallisesti että koko alueella ja valtakunnallisestikin. Hän vierailee säännöllisesti kuntien ja hyvinvointialueen tilaisuuksissa tai kokouksissa, joissa on mahdollisuus tiedottaa ruoka-avusta tai saada tietoa vietäväksi ruoka-aputoimintaan alueen palveluista ja muusta tuesta. Vertaispalveluohjaajia on koulutettu yhteistyössä järjestöjen kanssa ruoka-aputoiminnan yhteydessä tapahtuvaan matalan kynnyksen palveluohjaukseen liittyen. Hankekoordinaattori vierailee myös osatoteuttajien ja verkostojen ruoka-aputoiminnassa ja pitää säännöllisesti yhteyttä alueen eri toimijoihin ruoka-avun osalta.

Ruoka-aputoimijat tekevät myös paljon yhteistyötä julkisten palveluiden kanssa: kuntien, kaupunkien, työllisyys- ja hyvinvointialueiden kanssa yhteistyötä on erityisesti rahoituksen, tilojen, palveluiden esittelyn ja palveluohjauksen parissa.

Kaupunki on tukenut reuna-alueella toteutettavaa ruoka-aputoimintaa tukemalla ruuan noutamisen logistiikkaa taloudellisesti sekä tarjoamalla yhden osa-aikaisen työntekijän työpanosta osana ruokailuita. [Hyvinvointialueen] työntekijöitä on jalkautuneet tilaisuuksiimme tuomaan tärkeää tietoa hyvinvointipalveluista.

Hyvinvointialue on antanut noin 6–8 kertaa lähitukea ruoka-apupisteellä keskustellen hakijoiden kanssa. Järjestämme säännölliset tapaamiset (noin 4 vuodessa) paikallisten ruoka-aputoimijoiden, Kelan ja hva:n sosiaalityöntekijöiden kanssa ja kunnan hyvinvointitoimialan edustajien kanssa. Käymme läpi erilaisia ilmiöitä, joita kukakin havainnut toiminnassaan. Kuulemme tukimuutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista jne.

(K)aupungin päättäjät kävivät tutustumassa toimintaan ja kaupungin palveluista tiedotetaan kävijöiden tarpeen mukaan.

Hyvinvointialueelta ja kunnasta lähetetään avustuksen tarvitsijoita.

7 Ajankohtaiset huomiot

Kyselyn lopuksi vastaajia pyydettiin kertomaan muita ajankohtaisia huomioita ruoka-aputoimintaan liittyen. Ajankohtaisista huomioista kertoi 175 vastaajaa.

Avun tarpeen kasvu kirvoitti paljon kommentteja myös ajankohtaisissa huomioissa. Ihmisten elämässään kohtaamat monenlaiset vaikeudet näkyvät ruoka-avussa. Etuuksiin tehdyt leikkaukset ja muutokset ovat vaikeuttaneet monien tilannetta.

Ruuan tarve on selkeästi lisääntynyt. Kelan tuet eivät nykyisellä hintatasolla riitä kattamaan ihmisten elinkustannuksia, jonka vuoksi joudumme ruoka-aputoiminnalla paikkaamaan ihmisten avun tarvetta.

Perinteiset ruokakassijaot ovat selkeästi vähentyneet, vaikka tarve kasvaa jatkuvasti. Asiakkaiden puheissa on säännöllisesti rahojen riittäminen, ruoan kalleus ja nälkä.

Selkeästi on tullut enemmän henkilöitä, eri yhteiskunta luokista, jotka tarvitsevat ruoka apua ja heillä vaikuttaa olevan isoja kriisejä talouden hoidon kanssa.

Ihmiset ovat yhä köyhempiä. He tulevat huonoissa ja likaisissa vaatteissa, ja avunpyyntöjä tulee puhelimitse enemmän kuin ennen. Hallituksen leikkaukset alkavat näkyä rankasti väestössä.

Hallituksen tekemien leikkausten myötä avun tarve on kasvanut. Ihmiset jäävät loukuun ongelmiansa kanssa. Syrjäytyneisyys lisääntyy, samoin mielenterveys- ja päihdeongelmat. Tämä lisää avun tarvitsijoiden määrää.

Vastaajat toivat esille sen, että ruoka-apu tukee ihmisten hyvinvointia monella tapaa. Toiminnassa ei jaeta pelkästään ruokaa, vaan tarjolla on usein myös sosiaalista tukea, ohjausta, yhteisöllisyyttä ja kontaktipinta muihin palveluihin.

Ruoka-aputoiminnalle on todella tarvetta. Ruoka-aputoiminta on myös paljon, paljon muuta kuin vain hävikki-, ylijäämäruoan jakamista. Se on osallisuutta, yhteyttä, virkistystä, ohjausta, vertaistukea, viikkoon ohjelmoitua tekemistä, oman toimijuuden vahvistamista yms.

Ruoka-aputyön kehittämismahdollisuudet ja tulevaisuus mietityttävät monia vastaajia. Epäsuhta avuntarpeen ja resurssien välillä tuntuu kasvavan. Tarpeen kasvun toivotaan näkyvän myös toiminnan rahoituksessa, tilojen saatavuudessa ja logistiikan ja toiminnan kehittämismahdollisuuksissa. Toimijat kokevat epävarmuutta toiminnan jatkuvuudesta, kun toimintaedellytykset heikentyvät. Muun muassa Myllypuron ruoka-avun lopettaminen Helsingissä vuoden 2026 keväällä on puhututtanut ruoka-avun kentällä, ja sitä myös kommentoitiin kyselyn vastauksissa.

Pieniä heikkotulaisia järjestöjä (--) tulisi tukea taloudellisesti enemmän. Emme tavoittele voittoa. Kohtaamme valtavasti ihmisiä. Resurssimme työhön ovat minimi. On jatkuva taloudellinen uhka niin että emme voi tietää mikä on edellytys toiminnan jatkumiselle 10 kk päästä.

Olemme kiitollisia kaikista mahdollisuuksista jakaa ruoka-apua niin monille ihmisille ja kiitämme kaikkia, jotka sen mahdollistavat. Tällä hetkellä raskainta on varmasti polttoainekustannusten jatkuva nousu, mitkä tulevat helposti yhdeksi suurimmaksi kustannukseksi. Olemme myös harkinneet muuttoa suurempaan tilaan, sillä ihmiset eivät enää mahdu turvallisesti sisälle. Tämä lisää tietenkin kuluja myös.

Ruoka-aputyölle on selkeä tarve ja näyttää siltä, että tarve avulle vain lisääntyy. Samaa aikaan edellytykset toteuttaa ruoka-aputyötä huononevat. Valtionavustusta tarvitaan ehdottomasti myös tulevaisuudessa.

Ruoka-aputyön mahdollisuudet toimia tulevaisuudessa ovat rajalliset. Monimutkainen ja vaativa rahoituspohja ei tarjoa tarpeista lähtevää mahdollisuutta auttaa. Palvelujärjestelmän eri toimijat ovat haluttomia yhteiskehittämiseen jää ruoka-aputoimijoiden rooli nähdään tärkeänä mutta ei niin tärkeänä, että voisi jotenkin edistää yhteistyötä ja kehittämistä. (--) Olisi erittäin järkevää yhdistää ruoka-aputyö esim. tuetun työllistämisen malleihin, mutta ehdotuksista huolimatta kaikki haluavat jatkaa sillä mallilla kuin ennenkin. Toisaalta puhutaan myös siitä, että jonoja ei saisi olla ollenkaan. Kuitenkin toiminnalle osoitetut tilat eivät anna mitään mahdollisuutta tehdä muullakaan tavalla tai eri toimijat eivät ole valmiita yhteisöllisempiä toimintoja kehittämään yhdessä.

Se, että Myllypuro lopettaa ruokajakelunsa huhtikuun lopulla, vaikuttaa todennäköisesti muiden toimijoiden asiakasmäärään ja lisää sitä. (Käännetty ruotsista.)

Ruoka-avun järjestämiselle on erilaiset lähtökohdat eri puolilla Suomea. Ruokateollisuus on Suomessa keskittynyt Etelä- ja Länsi-Suomeen, minkä vuoksi Itä- ja Pohjois-Suomessa on tarjolla vähemmän teollisuuden hävikkiä. Tällä hetkellä ruoka-aputyön logistiikkaa keskitetysti hoitavat hävikkiterminaalit ovat myös keskittyneet samoille alueille kuin elintarviketeollisuus. Hävikkiterminaalien perustamista toivotaan myös esimerkiksi Itä-Suomeen, jotta hävikkiä saataisiin hyödynnettyä paremmin.

Itäisen Suomen ongelmana on hävikkiruokaterminaalien puuttuminen. Yksittäinen jakajataho, kuten me, joutuu keräilemään ylijäämäruoat useasta paikasta, jotka ovat pitkien ajomatkojen päässä toisistaan.

Ruuan hinta pienellä paikkakunnalla olevissa kaupoissa noin 10–20 % kalliimpaa kuin 25 km päässä olevassa kaupungissa.

Jos ei saada tänne syrjäseudulle jatkossa rahoitusta ja yhteistyö mahdollisuuksia niin ruokajako loppuu ja hätä kasvaa.

Lähteet

Heinonen, Hanna-Mari, Kivelä, Matilda, Mäkinen, Lauri & Mattila, Hannu (2026). ”Kipupaketti” köyhän kokemana – toimeentulotukiasiakkaiden kokemuksia sosiaaliturvaleikkausten vaikutuksista. Tutkimusblogi, Kela. <https://tietotarjotin.fi/tutkimusblogi/1432548/kipupaketti-koyhan-kokemana-toimeentulotukiasiakkaiden-kokemuksia-sosiaaliturvaleikkausten-vaikutuksista>. Viitattu 25.8.2026.

Konttinen, Julia (2026a). Kuntien ruoka-avun rahoituksessa on suurta vaihtelua. Blogikirjoitus 11.2.2026. Ruoka-apu.fi. <https://ruoka-apu.fi/julkaisu/kuntien-ruoka-avun-rahoituksessa-on-suurta-vaihtelua/>. Viitattu 3.8.2026.

Konttinen, Julia (2026b). Ruoka-apua järjestetään yhä useamman kunnan alueella. Blogikirjoitus 19.1.2026. Ruoka-apu.fi. <https://ruoka-apu.fi/julkaisu/ruoka-apua-jarjestetaan-yha-useamman-kunnan-alueella/>. Viitattu 28.8.2026.

Ruoka-apu.fi & Suomen Punainen Risti (2023). Ruoka-avun tilannekatsaus kevät 2023. Kirkkopalvelut ry.

Valkoniemi, Ismo (2019). Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän valtionavustuksen vaikutus järjestöjen ruoka-avustustyöhön 2017–2018 Samarian avustuskokonaisuuksissa. Arviointiraportti 1/2019. Samaria rf.

Zitting, Joakim & Kainulainen, Sakari (2023). Koronapandemian vaikutukset ruoka-aputoimintaan. *Yhteiskuntapolitiikka* 88 (2023).

Tilannekatsauksen kokoamiseen osallistuneet organisaatiot ja yhteisöt

Kyselyyn vastasi 314 eri organisaatiota, joista 45 ei halunnut nimeään julkaistavan osana tilannekatsausta. Julkaistavasta listasta on myös jätetty pois epäselviä organisaationimiä.

Kiitos kaikille kyselyyn vastanneille!

Järjestöt, yhdistykset ja säätiöt	KRIS Keski-Suomi ry	SPR Evijärven osasto
ADRA Finland säätiö	Kunnon Elämä ry	SPR Heinolan osasto
A-Kilta Uusikaupunki	Kylmäoja-Ilola asukasyhdistys ry	SPR Heinäveden osasto
Alvi ry	Lahden Sininauha ry	SPR Hirvensalmen osasto
Autetaan yhdessä Tuusulassa ry	Leipätiimi ry	SPR Hirvensalmen osasto
Dagcentret Hyddan rf	Lähi-Idän Lähetys ry	SPR Hämeenlinnan osasto
Elämän Eliksiiri ry	Lähimmäisenrakkaus ry	SPR Iitin osasto
Etelä-Karjalan työ- ja asukastu- payhdistys ry	Malminkartanon Asukasyhdistys Ry	SPR Kaakkois-Suomen piiri
Eväitä Elämään ry	Mepon Kotipesä ry	SPR Kangasniemen osasto
Fin Aid ry	Mielenterveysyhdistys Etappi ry	SPR Karhulan osasto
FRK-Dragsfjärds avdelning	MIELI Rovaniemen Seudun Mie- lenterveys ry	SPR Kehä-Espoon osasto
Hakunilan kansainvälinen yhdistys ry	Mikkelin työttömät ry	SPR Kolarin osasto
Hakunilan kyläyhteisö ry	MLL Varsinais-Suomen piiri	SPR Kontiolahden osasto
Haminan ruoka-apu ry	Nauha Ry	SPR Kurikan osasto
Hangon katulähetys ry	Nuorittan nuorisoseura ry	SPR Kärsämäen osasto
Hyvä apu ry	Oulun Rajakyläyhdistys ry	SPR Liperin osasto
Hämeen Mokia ry	Pelastusarmeija Kuopion osasto	SPR Lopen osasto
International Youth Cooperation Suomi ry	Pelastusarmeija Turun osasto	SPR Merijärven osasto
Ivalon seudun työttömät ry	Pohjois-Pohjanmaan Martat / Meille maistuu arki -hanke	SPR Muonion osasto
Joensuun Arjesta-Selviytyjät ry	Porin Seudun Työttömät ry	SPR Myrskylän osasto
Joensuun Kristityt Yhdessä ry	Pornaisten rauhanyhdistys ry	SPR Napapiirin osasto
Jyväskylän Setlementti	Puolivälinkankaan suuralueen Asukasyhdistys ry	SPR Nurmijärven osasto
Järvipohjanmaan Risteyspaikka ry	Raahen Vapaaehtoiset ry	SPR Oripään osasto
Kaksi Kalaa ry	Rauhan Majakka ry	SPR Pellon osasto
Kiuruveden Ruoka-Apu allianssi osatoimijat	Rauman seudun katulähetys ry	SPR Pirkkalan osasto ja Pirkkalan Elokolo/Elopilkku ry
Koivuhaka-seura ry	Saarijärven työttömät ry	SPR Porin osasto
Kokkolan päiväkeskus ry	Samaria rf	SPR Posion osasto
Kokkolan Työttömät ry	Sinun seurakuntayhdistys ry	SPR Puolangan osasto
Kontiolahden työttömät ry	Soinin ruoka-apu ry	SPR Rantasalmen osasto
Korson ruokapalvelu ry	SPR Petäjäveden osasto	SPR Rautavaaran osasto
Kouvola Kipinä ry	SPR Borgå/Porvoon osasto	SPR Rovaniemen osasto
		SPR Rääkkylän osasto
		SPR Saarijärven osasto

SPR Sallan osasto	ViaDia Länsi-Uusimaa ry	Kronoby församling
SPR Seinäjoen osasto	ViaDia Oulu Ry	Kyrksläatts svenska församling
SPR Siilinjärven osasto	ViaDia Pohjois-Savo ry	Lahden seurakuntayhtymä, Moni- toimikeskus Takatasku
SPR Sääksjärven osasto	ViaDia Salo ry	Lapuan tuomiokirkkoseurakunta
SPR Tampereen osasto	ViaDia Savonlinna ry	Liedon seurakunta
SPR Tuusniemen osasto	ViaDia Seinäjoki ry	Länsi-Turunmaan suomalainen seurakunta
SPR Varsinais-Suomen piiri	ViaDia Suolahti ry	Mustasaaren suomalainen seura- kunta
SPR Vimpelin osasto	ViaDia Uusikaupunki ry	Mynämäen seurakunta
SPR Virolahti-Miehikkälän osasto	ViaDia Äänekoski ry	Oulaisten seurakunta
SPR Virtain osasto	Vänstugan i Ekenäs r.f.	Oulujoen seurakunta
SPR Yli-lin osasto	Ystävällisesti Ylikiiminki Asukasyh- distys ry	Oulun tuomiokirkkoseurakunta
Suomen Caritas ry	YWAM Oulu ry	Oulunkylän seurakunta
Suomen Pelastusarmeijan Säätiö	Evangelisluterilaiset seurakunnat	Parikkalan seurakunta
Suomen Pelastusarmeijan säätiö sr /Helsingin sosiaalipalvelukeskus	Akaan seurakunta	Petäjäveden seurakunta
Sääksmäen reserviläiset ry	Alavuden seurakunta	Pitäjänmäen seurakunta
Toimintayhdistys Leppälintu Ry	Asikkalan seurakunta	Porin Teljän seurakunta
Toivontähti ry	Askolan-Pukkilan seurakunta	Pyhäselän seurakunta
Tuiran Asukasyhdistys ry	Espoonlahden seurakunta	Pälkäneen seurakunta
Tukikohta diakonia ry	Forssan seurakunta	Pöytyän seurakunta
Tuomasyhteisö ry	Hakunilan seurakunta	Raaseporin suomalainen seura- kunta
Ukrainalaisten Yhdistys Suomessa ry	Haminan seurakunta	Rantakylän seurakunta
Vantaan Apuraide ry	Hangon suomalainen seurakunta	Ruokolahden seurakunta
Vantaan Järjestörinki ry	Hausjärven seurakunta	Sastamalan seurakunta
Vantaan kuuloyhdistys ry	Heinolan seurakunta	Sonkajärven seurakunta
Vantaan NMKY ry	Helsingin seurakuntayhtymä/W&F Snellu Cafe	Suonenjoen seurakunta
Vantaan Työnhakijat ry	Helsingin tuomiokirkkoseurakunta	Sääksmäen seurakunta
Varissuon Työ ja Toiminta VT ry	Hollolan seurakunnan kappeliseu- rakunta	Tammelan seurakunta
Veros ry	Jyväskylän seurakunta	Tarjanteen seurakunta
ViaDia Etelä-Savo ry	Kallion seurakunta	Turun Mikaelinseurakunta
ViaDia Helsinki ry	Keminmaan seurakunta	Tuusulan seurakunta
ViaDia Härmänmaa ry	Keski-Karjalan seurakunta / Kiteen lähikirkko	Vaara-Karjalan seurakunta
ViaDia Joensuu ry	Keski-Porin seurakunta	Vaasan suomalainen seurakunta
ViaDia Karttula-Tervo ry	Kiimingin seurakunta	Varkauden seurakunta
ViaDia Kitee ry	Kokkolan suomalainen seurakunta	Vasa svenska församling
ViaDia Lahti ry		Viitasaaren seurakunta
ViaDia Lappeenranta ry		

Vörå församling

Ylitornion seurakunta

Muut seurakunnat

Alajärven Vapaaseurakunta

Alavuden helluntaiseurakunta

Andreaskyrkan (AndreasHelps)

Euran helluntaiseurakunta

Evijärven Helluntaiseurakunta

Hakunilan kotikirkko

Hattulan helluntailähetys ry

Helsingin Saalem-seurakunta

Helsinki /Malmin Saalem

Huittisten vapaaseurakunta

Hyvinkään Helluntaikirkko

Hämeenlinnan Helluntaiseurakunta

Iin helluntailähetys ry

Ilmajoen helluntaiseurakunta

Joensuu ja Liperi Adventtikirkon
avustuspalvelu ADRA

Järvenpään vapaaseurakunta

Kalajoen vapaaseurakunta

Kauhajoen adventtiseurakunta

Keitelelen helluntaiseurakunta

Kiuruveden helluntaiseurakunta

Kouvola Vapaaseurakunta

Lahden adventtiseurakunta

Lapinlahden helluntaiseurakunta

Lappeenrannan helluntaiseurakunta

Leivänmurtajat Ry Hyvinkään Helluntaiseurakunta

Lähimmäisen ruoka-apu

Matutdelningen i Betania

Myyrmäen helluntaiseurakunta
Liesikappelin ruokajako

Mäntän helluntaiseurakunta

Nokian helluntaiseurakunta

Oulun adventtiseurakunta

Oulun Helluntaiseurakunta

Oulun lähetysseurakunta

Piikkiön Adventtikirkko

Porin Helluntaiseurakunta

Rautavaaran helluntaiseurakunta

Satakunnan Elämän leipä sinulle ry

Suomen Helluntaikirkko

Toivon Keskus ry

Vantaan kotikirkko ry

Vesannon helluntaiseurakunta

Viitasaaren helluntaiseurakunnan
yhdistys ry

Keskusjärjestöt

Kotimaisen avustustyönliitto Koa ry

Työttömien Keskusjärjestö ry

Suomen Punainen Risti

Hävikkitermiinaalit ja logistiikka-keskukset

Jyväskylän Suvanto ry, Ruoka-apu Lyydia

Stadin safka

Yhteinen pöytä, Vantaa

Kunnat ja hyvinvointialueet

Asikkalan kunta

Lappeenrannan kaupunki

Tuusulan kunta/Keski-Uusimaa

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Keski-Suomen hyvinvointialue

Pohjanmaan hyvinvointialue

Pohjois-Pohjanmaan ruoka-apu-
hanke, Pohde

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

[Ruoka-apu.fi](https://www.ruoka-apu.fi)